

**SKOLEBASERT
KOMPETANSEUTVIKLING
2017 – 2022**

EVENES og NARVIK

Innhold

1. Regionalt utviklingsarbeid - Ofoten	2
1.1 Innledning	2
1.2 Tre overordna mål	2
1.3 Fire prinsipper	3
1.4 Ny modell for kompetanseutvikling	4
1.5 Organisering av den desentraliserte ordningen	5
2. Regionalt samarbeid i Ofoten	5
2.1 Bakgrunn	5
2.2 Organisering og styring	6
2.3 Roller og ansvar i det regionale samarbeidet	6
2.4 Regionalt samarbeidsforum (Skoleforum) for skolebasert kompetanseutvikling i Ofoten	7
2.5 Skoleforum innhold og ansvar	8
3. Tilrettelegging for utvikling	9
3.1 Skolebasert kompetanseutvikling	9
3.2 Profesjonelle læringsfellesskap	10
3.3 Lærende nettverk	11
3.4 Dialogkonferanser	12
3.5 Samspill mellom nivåer	12
4. Utviklingsplan – en plan under arbeid	13
4.1 Årlige utvikling (vises også til pkt. 4.2 som viser planlagte og gjennomførte tiltak)	13

1. Regionalt utviklingsarbeid - Ofoten

1.1 Innledning

De siste åra har det vært avsatt betydelige midler til nasjonale satsinger i skoleverket. Enkelt sett kan det beskrives som at skoler og kommuner har søkt om å delta i ulike prosjekter og satsinger, og deretter har de fått tildelt midler. Satsinger og prioriteringer har vært fastsatt av sentrale myndigheter.

Den største enkeltstatsingen noensinne har vært Ungdomstrinn i utvikling (2013-2017). Denne satsinga har vært preget av skolebasert kompetanseutvikling, det vil si at lokale behov og forhold har vært avgjørende i utviklingsarbeidet. Samtidig har det vært et nært faglig samarbeid mellom universitet og høyskoler, kommuner og skoler. Arbeid i lærende nettverk har også vært vektlagt. I regionen har alle grunnskolene, som har ungdomstrinn, deltatt i satsinga. Erfaringene fra satsingen utgjør et grunnlag for det videre regionale samarbeidet om skolebasert kompetanseutvikling.

Kunnskapsdepartementet beskriver i *Meld. St. 21 (2016-2017) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen* hvordan kompetansen i kommunene og skolene er økt, og at kommunene nå er i stand til å påta seg et større ansvar for det videre utviklingsarbeidet:

«Til tross for åpenbare utfordringer viser evalueringer og erfaringer fra alle disse tiltakene, særlig UiU, at sektoren nå er bedre i stand til å ta det ansvaret som ligger i desentralisert kompetanseutvikling, enn det kommunene var for ti år siden. Det er opprettet gode samarbeidsrelasjoner med universiteter og høyskoler, mange kommuner har et mer bevisst forhold til sine egne behov, og skolebasert kompetanseutvikling har vist seg å fungere bra» (KD 2017a).

Sentrale myndigheter legger nå opp til at mer av utviklingsarbeidet skal legges til regionalt og lokalt nivå. Innenfor sentralt gitte rammer og overordna føringer skal kommuner og skoler gjennom regionalt samarbeid få mer innflytelse på prioriteringer, organisering og gjennomføring av kvalitetsutvikling og kompetanseutvikling i skolen. Det forutsettes at dette arbeidet skal skje i samarbeid med universitet og høyskoler.

1.2 Tre overordna mål

Kunnskapsdepartementet (Meld. St. 21, s. 91) angir tre overordna mål som ramme for bruken av midler til kompetanseutvikling:

1. Elevene skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø.
2. Elevene skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse.
3. Flere elever og lærlinger skal gjennomføre videregående opplæring.

Lokale og regionale prioriteringer og mål skal bygge opp under disse overordna måla for hele skolesektoren.

1.3 Fire prinsipper

I Meld. St. 21 (2016-2017) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen legger Kunnskapsdepartementet fire prinsipper til grunn for det videre arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen:

1. Kommuner og fylkeskommuner har hovedansvaret for kvalitetsutvikling i skolen.

Departementet mener at forutsetningene for lokalt utviklingsarbeid i større grad er til stede nå enn tidligere:

«Skoler og lokale skolemyndigheter har for eksempel mer erfaring med bruk av elevresultater som grunnlag for kvalitetsutvikling, og det er utviklet bedre samarbeid med universiteter og høyskoler. Sektoren har også mer erfaring med skolebasert kompetanseutvikling.»

2. Kommuner og fylkeskommuner skal ha økt handlingsrom.

Departementet beskriver handlingsrommet slik:

«Større handlingsrom til å planlegge kompetanseutvikling er nødvendig for at kommunene, ikke staten, skal kunne innta rollen som drivkraft for kvalitetsutvikling. Det forutsetter at nasjonale myndigheter ikke detaljstyrer hvordan tiltak gjennomføres. I den nye modellen for kompetanseutvikling skal beslutningen om innhold i og organisering av kompetansetiltak tas på lokalt nivå.»

3. Det statlige virkemiddelapparatet skal være differensiert.

Samtidig som hovedansvaret for kvalitetsutvikling i skolen ligger hos kommunene og fylkeskommunene, mener departementet at det er nødvendig å sikre at ønsket utvikling skjer:

«Departementet foreslår å etablere en nedre grense for kvalitet på sentrale områder i opplæringen. Det ligger fast at ansvaret for kvalitets- og kompetanseutvikling ligger hos lokale myndigheter, men kommuner og fylkeskommuner som ikke får til ønsket utvikling på egen hånd skal få støtte og oppfølging fra staten.»

4. Kompetanseutvikling skal være forsknings- og kunnskapsbasert.

Det er en forutsetning fra departementets side at det faglige grunnlaget skal sikres gjennom samarbeid med universitet og høyskoler:

«Det er universiteter og høyskoler som skal levere innholdet i kompetanseutviklingstiltakene som kommuner og skoler gjennomfører med bruk av statlige midler. Institusjonen må ha tett samarbeid med lokale skolemyndigheter og de profesjonelle fellesskapene på skolene for at innholdet i tiltakene skal være relevant der kompetanse skal brukes.»

Fire prinsipper for utviklingsarbeidet:

1. Kommuner og fylkeskommuner har hovedansvaret for kvalitetsutvikling i skolen.
2. Kommuner og fylkeskommuner skal ha økt handlingsrom.
3. Det statlige virkemiddelapparatet skal være differensiert.
4. Kompetanseutvikling skal være forsknings- og kunnskapsbasert.

1.4 Ny modell for kompetanseutvikling

Når mer av utviklingsarbeidet skal utformes og gjennomføres regionalt, er det behov for nye måter å organisere dette på. Departementet beskriver grunnlaget for en ny modell for kompetanseutvikling slik:

«Basert på disse fire prinsippene vil departementet innføre en ny modell for kompetanseutvikling i skolen. Nasjonale myndigheter skal ha en tydelig rolle som pådriver og tilrettelegger, men det er kommuner og fylkeskommuner som skal stå for gjennomføringen av tiltak, i samarbeid med universiteter og høyskoler. Modellen består av tre ordninger:

En desentralisert ordning, som skal bidra til at alle kommuner gjennomfører tiltak for kompetanseutvikling, gjennom at statlige midler kanaliseres til kommunene. Innenfor nasjonale mål definerer og prioriterer kommunene selv hva de trenger, i samarbeid med universiteter og høyskoler. På lengre sikt skal fylkeskommunene omfattes av ordningen.

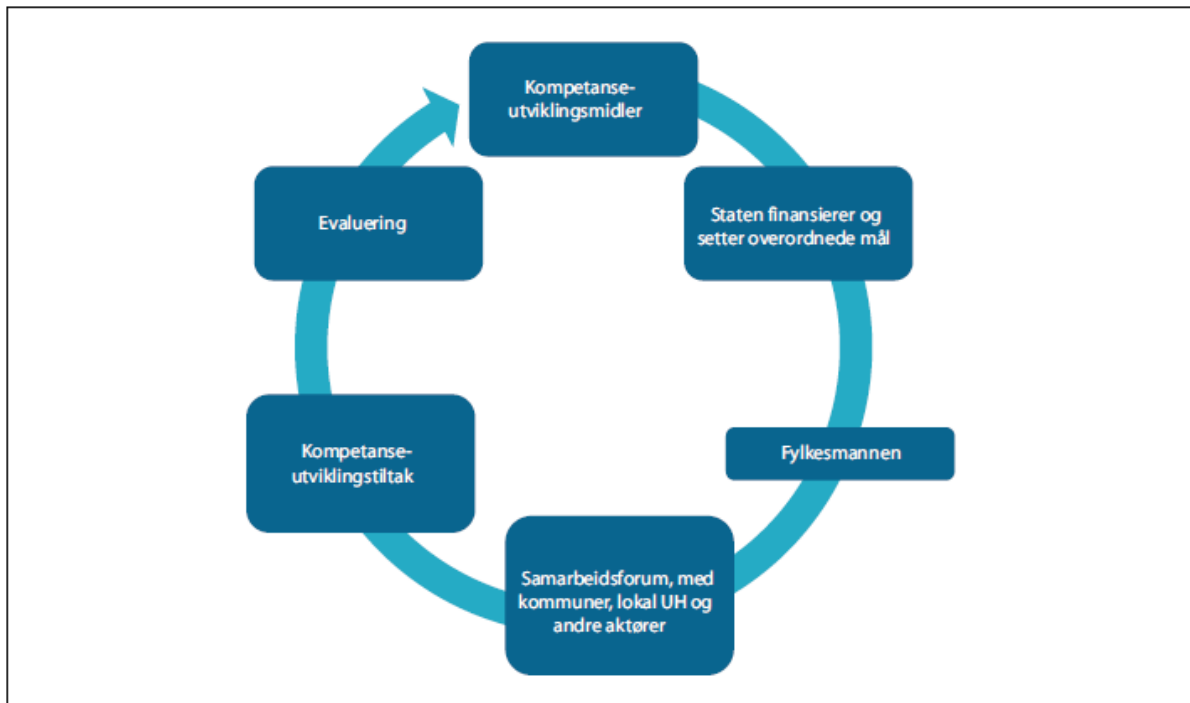
En oppfølgingsordning, der kommuner og fylkeskommuner som over tid har svake resultater på sentrale områder i opplæringen, får tilbud om statlig støtte og veiledning.

En innovasjonsordning, som skal gi mer forskningsbasert kunnskap om skolen. Staten setter krav til evaluering og kvalitet, mens lokale skolemyndigheter og forskningsmiljøer i samarbeid utvikler tiltakene som de vil prøve ut.»

Desentralisert ordning	Oppfølgingsordning	Innovasjonsordning
Statlige føringer Regionalt samarbeid Lokal styring	Statlig støtte og veiledning Behovsprøvd	Forskningsbasert Lokal styring

1.5 Organisering av den desentraliserte ordningen

Det er et krav at kommunene skal delta i ulike samarbeidsfora, og at dei fellesskap skal bli enige om hvordan de statlige midlene skal brukes, og hvilke tiltak som skal prioriteres. Hovedelementene i den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling er i meldingen til Stortinget illustrert slik:

Figur 2: Den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling

Begrunnelsen for at denne organiseringen skal benyttes er at departementet mener den representerer en vesentlig merverdi for alle aktører:

«Når kommunene sammen skal prioritere hvilke tiltak som skal gjennomføres, og hvem som skal delta, betyr det at bruken av midlene blir kvalitetssikret. Kommunene kan lære av hverandre i samarbeidsforumene, noe som vil bygge kapasitet og evne til å drive målrettet utvikling.»

2. Regionalt samarbeid i Ofoten

2.1 Bakgrunn

Ofoten har i mange år samarbeidet godt om kompetanseutvikling i skole. Før de sentralstyrte nasjonale satsingene ble innført, jobbet regionen i mange år med skolebasert kompetanseutvikling gjennom det regionale kontoret for kompetanseutvikling for Ofoten (RKK Ofoten). Tjeldsund, Evenes, Narvik, Ballangen, Tysfjord og Hamarøy er medlemskommuner i samarbeidet RKK-Ofoten. I tillegg har Narvik videregående skole også vært inkludert.

I dag er vi en region i endring. Noe som gjør departements nye satsing om skolebasert kompetanseutvikling både utfordrende og spennende for regionen. Kommunereformen gjør at kommunene som i mange år har samarbeidet i Ofoten i fremtiden ikke vil ha samme tilhørighet og samarbeide.

Våren 2018 ble det bestemt at samarbeidskommunene i Ofoten reduseres fra seks til fire i samarbeidet om skolebasert kompetanseutvikling. Tjeldsund slås sammen med Skånland kommune og innlemmes i Troms fylke fra 01.01.2020. Det er derfor naturlig at disse kommunene samarbeider omkring denne ordningen allerede fra oppstart. Hamarøy kommune slås sammen med halve Tysfjord fra 01.01.2020. Dette medfører at en skole fra Tysfjord samarbeider mot Hamarøy – og Hamarøy samarbeider med Salten av praktiske årsaker. Evenes kommune slås ikke sammen med noen, men uttrykker at de vil samarbeide med Narvik, Ballangen og nordre Tysfjord. Disse nye samarbeidskonstellasjoner opprettes allerede nå i forkant av kommunesammenslåinger i 2020.

Kommunene er også enige om at RKK-Ofoten oppløses fra 1.1.2019. Dette gjør at i en overgangsperiode er samarbeidet om kompetanseutvikling noe uklart.

2.2 Organisering og styring

I Ofoten er det nå etablert et **regionalt samarbeidsforum, Skoleforum** bygget på allerede eksisterende fora.

I tråd med føringer i *Meld. St. 21 (2016-2017): Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen* er det foreslått et regionalt samarbeidsforum for skolebasert kompetanseutvikling som skal bestå av:

- **Kommunene/ fylkeskommunene** har det overordna ansvaret for kompetanseutvikling for sine skoler. De er representert i styringsgruppa.
- **Skolelederne** ved grunnskolene og friskolene arbeider sammen i skoleledernetverket som skal strebe å jobbe etter prinsippene for lærende nettverk.
- **Nord universitet** bidrar med faglig kompetanse og støtte.
- **Regionalt kontor for kompetanseutvikling (RKK)** bidrar i oppstarten med organisering.
- I tillegg trekkes inn **andre samarbeidspartnere** slik som pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), Utdanningsforbundet og/eller nasjonale kompetansesenter inn etter behov.

2.3 Roller og ansvar i det regionale samarbeidet

Kommunene som skoleeiere har overordnet ansvar for kompetanseutvikling og kvalitetsutvikling i sine skoler. Hver kommune og Utdanningsforbundet er representert i den regionale styringsgruppen. I denne styringsgruppen samarbeider kommunene om å analysere og definere behov og prioritere satsingsområder for skoleutvikling i regionen. Skolefaglige rådgivere og/eller kommunalsjefer deltar på samlinger i skoleledernetverket. Kommunene bidrar med 30 % egenandel.

Skolelederne deltar i det regionale skoleledernetverket og leder utviklingsarbeidet ved sine skoler. Skolelederne bidrar med praksisframlegg og faglige innspill samt deltar i erfaringsutveksling og drøftinger med andre skoleledere og representanter for kommunene.

Regionalt kontor for kompetanseutvikling (RKK) bidro i oppstartsfasen av satsingen. Dette innebar blant annet bidrag til organisering av regionale tiltak, samordning av kontakt mellom ulike samarbeidspartnere og tilrettelegging av samlinger i nettverket. RKK var også sterkt involvert i utarbeidelsen av prosjektplanen, kontoret søkte om midler til utviklingsarbeidet og initierte oppstartsfasen. RKK Ofoten ble vedtatt nedlagt fra 01.01.2019 og måtte dermed ut av samarbeidet ved årsskiftet 2018-2019.

Nord universitet er en faglig-pedagogisk samarbeidspartner som tilfører kompetanse både på samlinger i skoleledernetverket og ute i kommunene og skolene. Universitetet bistår i arbeidet med å analysere og definere behov som grunnlag for prioritering av satsingsområder. Konkrete oppgaver og omfanget av samarbeidet er nedfelt i partnerskapsavtalen.

Utdanningsforbundet

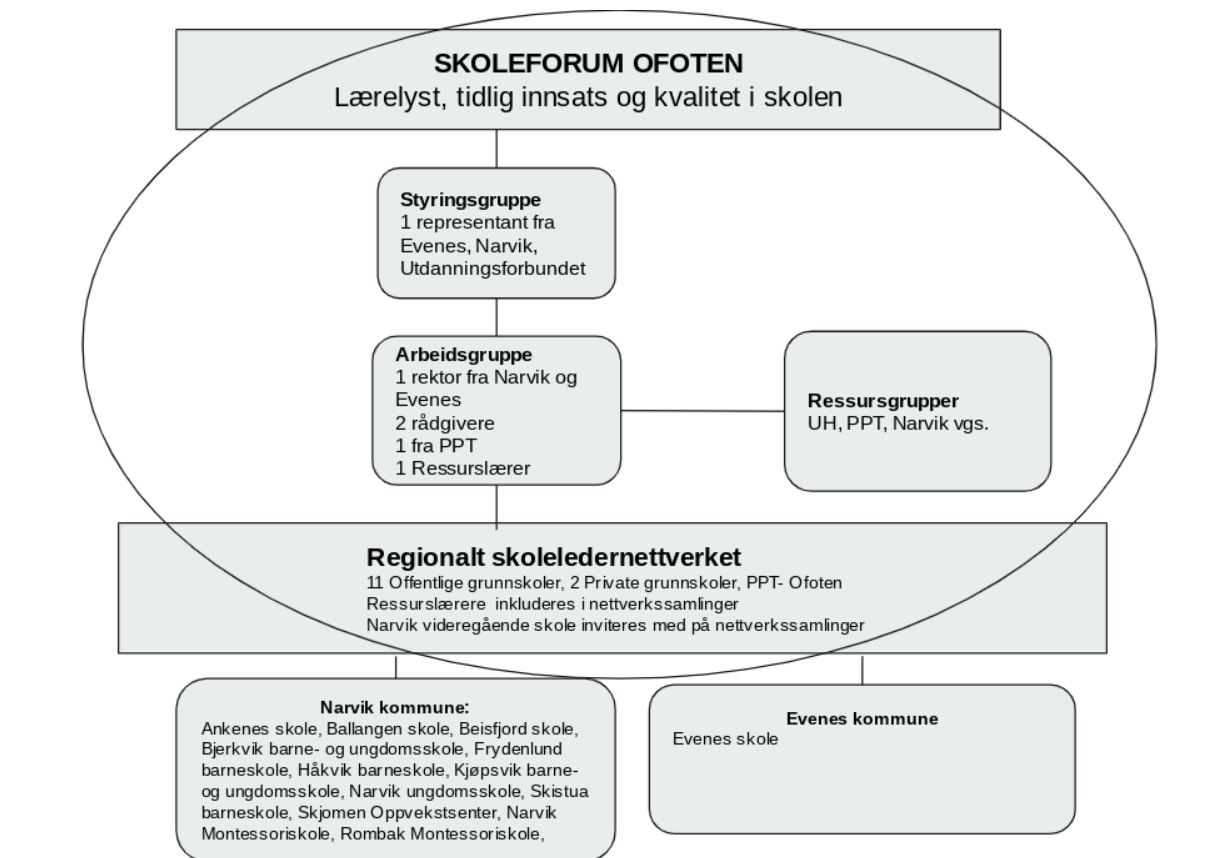
Er en viktig medspiller. De skal påse at lærernes medvirkning ivaretas på alle nivå. I tillegg jobber Utdanningsforbundet for skoleutvikling, både lokalt og nasjonalt. Arbeidsplassstillitsvalgte involveres på skolenivået i forhold til å identifisere skolens behov, samt å bistå i å velge satsinger og tiltak. Hovedtillitsvalgte deltar i Skoleforum. Hovedtillitsvalgtes representant medvirker i styringsgruppens arbeid.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) bidrar med kompetanse innenfor områder som spesialpedagogikk, tilpasset opplæring og inkludering samt klasseledelse, relasjonskompetanse og klassemiljøtiltak. Ved å delta i Skoleforum kommer PPT tettere på skolene, aktuelle utfordringer og sentrale utviklingsområder. PPT er representert i arbeidsgruppen. Tjenestens konkrete rolle og ansvar i det regionale utviklingsarbeidet avhenger av kommunenes prioriteringer og bestillinger.

Fylkesmannen i Nordland (FMNO) har en rolle som rådgiver og pådriver i utviklingsarbeidet. Fylkesmannen samordner arbeidet med kvalitetssikring og kompetanseutvikling i fylket. Inntil videre har Fylkesmannen også ansvar for tildeling av midler innenfor den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling. I tilfeller der kommunene ikke kommer til enighet om hvilke satsingsområder som skal prioriteres eller hvordan midlene skal brukes, kan Fylkesmannen avgjøre hvilke tiltak som skal gjennomføres.

2.4 Regionalt samarbeidsforum (Skoleforum) for skolebasert kompetanseutvikling i Ofoten

Diagrammet under illustrerer organisering av Skoleforumet i Ofoten.

Figur 3: Skjematisk framstilling av organisering av samarbeidsforumet for skolebasert kompetanseutvikling i Ofoten.

2.5 Skoleforum innhold og ansvar

Styringsgruppen skal ha ett medlem fra hver kommune. I tillegg er Utdanningsforbundet (som største fagforening) representert i styringsgruppen. Styringsgruppen har et overordnet ansvar for å analysere og definere lokale behov, prioritere satsingsområder samt å sette opp mål for det regionale utviklingsarbeidet. Gruppen skal bidra i å utarbeide en 5 års-plan for gjennomføring av satsingsområdene.

Styringsgruppen tilstreber konsensus. Dersom det ikke oppnås enighet om hvilke satsingsområder som skal prioriteres, kan Fylkesmannen i Nordland (FMNO) trekkes inn. FMNO vil da kunne avgjøre hva som skal prioriteres.

Styringsgruppen er ansvarlig for ordningens økonomi og fremdrift.

Arbeidsgruppen består av deltakere som sørger for fremdrift og operasjonalisering av Skoleforum, - skoleledernetverket, - samarbeidet med Nord universitet og - av skolebasert kompetanseutviklingstiltak som igangsettes.

Denne gruppen består av en ressurslærer, en representant for rektorene, en fra PPT, samt medlemmer som representerer skoleeier. Arbeidsgruppen må ha et tett samarbeid med UH. Arbeidsgruppen rådfører seg med ressursgruppene og styringsgruppen ved behov.

Regionalt skoleledernetverk består av skolelederne fra de offentlige og private grunnskolene i regionen og fra Narvik videregående skole. I tillegg deltar skoleeier, HTV for Utdanningsforbundet, representanter fra PPT og ressurslærere.

Nettverket er et regionalt forum for erfaringsutveksling og skoleutvikling. Formålet er å styrke den skolefaglige kompetansen i regionen gjennom et forpliktende samarbeid.

Nettverket har ei samling hvert halvår, vanligvis over to dager. Samlingene organiseres som dialogkonferanser det legges vekt på at deltakerne skal være aktive i drøftinger og framlegg knyttet til teori og praksis.

For at det regionale samarbeidet skal ha innvirkning på læreres praksis og elevers læring, kreves det innsats på hver enkelt skole. I periodene mellom samlingene i skoleledernetverket leder skolelederne det profesjonelle samarbeidet og utviklingsarbeidet ved sine skoler. Dette er nærmere beskrevet i avsnittet om skolebasert kompetanseutvikling. Der det passer kan utviklingsarbeidet også organiseres på tvers av skoler.

Ressursgruppen skal bidra med faglige innspill og dialog i utviklingsarbeidet.

3. Tilrettelegging for utvikling

3.1 Skolebasert kompetanseutvikling

Skolebasert kompetanseutvikling innebærer blant annet at utviklingstiltak skal ta utgangspunkt i lokale behov og prioriteringer. I tillegg involveres både ledere, lærere og eventuelt andre ansatte i utviklingsarbeidet. Utdanningsdirektoratet beskriver skolebasert kompetanseutvikling slik:

«Skolebasert kompetanseutvikling innebærer at skolen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle skolens samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter når det gjelder læring, undervisning og samarbeid.»¹

Alle skoler som har deltatt i Ungdomstrinn i utvikling (UIU), har hatt egne kontaktpersoner ved universitetet som har vært ansvarlige for oppfølging av skolene. Ved besøk ute på skolene og gjennom deltakelse i regionale nettverk har fagfolk fra universitetet vært i direkte dialog med lærere og skoleledere. Dette har bidratt til kompetanseheving for alle parter:

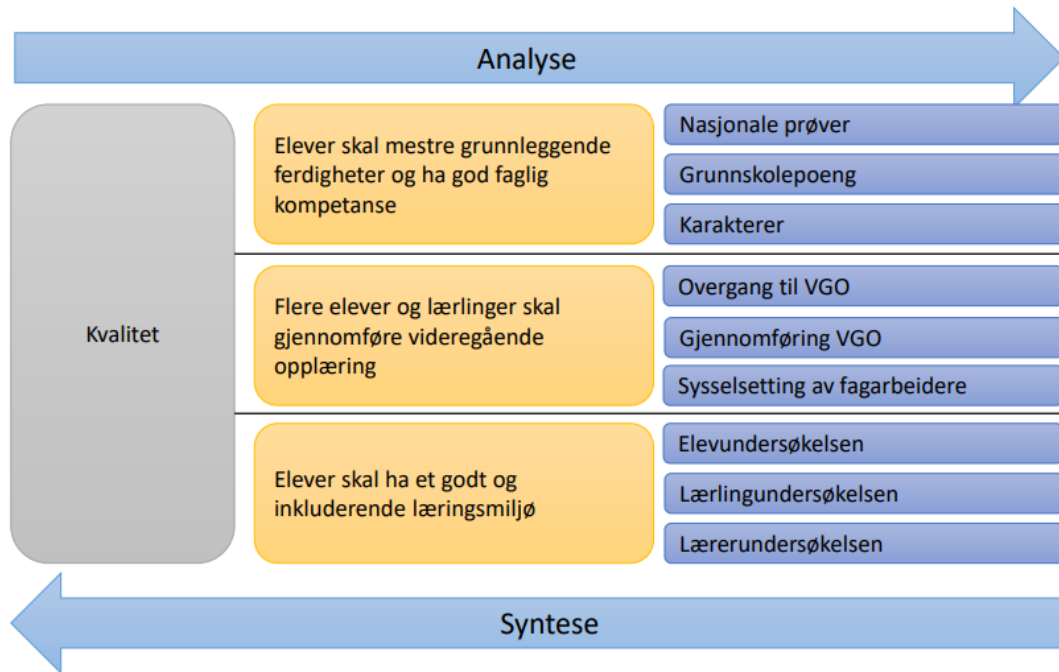
«Universiteter og høyskoler har økt sin egen kompetanse til å drive skoleutvikling og blitt mer praksisnære som følge av samarbeid med skoler og kommuner i de ulike satsingene» (KD 2017a).

I utviklingsarbeidet framover blir det viktig å bygge videre på den etablerte kontakten mellom universitet, kommunene og skolene. Samarbeidet må også utvides til å gjelde de skolene som ikke har deltatt i UIU.

For at utviklingsarbeidet skal få gjennomslagskraft lokalt, er det avgjørende med skolebasert kompetanseutvikling i tillegg til de regionale samlingene i skoleledernetverket.

Satsinga om skolebasert kompetanseutvikling stiller krav at det er gjennom analysearbeid at status identifiseres og hvilke behov det er for kompetanseutvikling. I perioden fremover vil det være viktig at man utvikler systematisk arbeid med analyse med målsetting om å identifisere behov og utviklingstiltak. Se figur under fra Udir.

¹ Utdanningsdirektoratet: Plan for skolebasert kompetanseutvikling

3.2 Profesjonelle læringsfelleskap

En forutsetning for skolebasert kompetanseutvikling er at de ansatte i skolen arbeider sammen om kollektiv utvikling. Viktigheten av samarbeid og samspillet mellom individ og kollektiv omtales av skoleforskere som blant annet Irgens:

«En god skole skapes ikke av individuelt arbeid alene. *Gode enkeltlærere er en nødvendig, men ikke tilstrekkelig forutsetning for å skape en god skole*» (Irgens, 2010).

Profesjonelle læringsfelleskap kan bestå av grupper av lærere ved en skole, et helt personale eller grupper av lærere på tvers av skoler. Sentrale kjennetegn ved profesjonelle læringsfelleskap er at deltakerne har et felles mål og en felles ambisjon om å utvikle egen praksis til beste for elevers læring og utvikling. Arbeidet preges av erfaringsdeling og refleksjon som grunnlag for evaluering og videreutvikling av egen praksis (Stoll & Louis, 2007).

I den overordnede delen i ny læreplan beskriver Kunnskapsdepartementet sentrale verdier og prinsipper for norsk skole. Et eget kapittel er viet til profesjonelle læringsfelleskap og skoleutvikling med følgende avsnitt om skoleutvikling:

“God skoleutvikling krever rom for å stille spørsmål og lete etter svar og et profesjonsfelleskap som er opptatt av hvordan skolens praksis bidrar til elevenes læring og utvikling. Alle ansatte i skolen må ta aktivt del i det profesjonelle læringsfelleskapet for å videreutvikle skolen. Det innebærer at fellesskapet reflekterer over verdivalg og utviklingsbehov, og bruker forskning, erfaringsbasert kunnskap og etiske vurderinger som grunnlag for målrettede tiltak. Velutviklede strukturer for samarbeid, støtte og veiledning mellom kolleger og på tvers av skoler fremmer en delings- og læringskultur.”

3.3 Lærende nettverk

Nettverk handler om å etablere strukturer og arbeidsformer lokalt som bidrar til å forbedre praksis. For å understreke at hensikten er læring og god praksisendring over tid, brukes begrepet *lærende nettverk*.

Det viktigste er ikke nettverksstrukturene i seg selv, men måten man arbeider på i nettverkene. Gode nettverk skal være arenaer for erfaringsutveksling, refleksjon og faglig utvikling. Arbeidet tar da utgangspunkt i konkrete eksempler fra skolens praksis og støttes opp av relevant teori og forskning. Nettverk handler om å arbeide sammen over tid. Utdanningsdirektoratet (2014) har satt opp følgende hovedpunkter for arbeid i lærende nettverk:

Det er viktig å:

- ✓ arbeide for felles forståelse og avklare forventninger, rollefordeling og avgrensninger av samarbeidet. Det vil si at nettverksleder og nettverksdeltakere er klar over hva som forventes av dem
- ✓ knytte arbeidet i nettverkene tydelig til utviklingsprosessen på den enkelte skole
- ✓ ha gjennomtenkt og planlagt struktur for samlinger/nettverksmøter med forhåndsdefinert innhold og forpliktende og gjensidig deltakelse. Det vil si at alle deltakere stiller forberedt og bidrar med erfaringer fra praksis på samlinger/nettverksmøter
- ✓ ha jevnlig samlinger med krav om arbeid/utprøving [på egen arbeidsplass]² mellom samlinger/nettverksmøter
- ✓ vektlegge erfaringsdeling og refleksjon over egen praksis. En del av dette handler også om å utvikle en kultur i nettverket for å lære av hverandre og for å reflektere over og stille spørsmål ved egen og andres praksis
- ✓ ha faglige innlegg og litteratur som utfordrer egen praksis og bidrar til kompetanseutvikling
- ✓ innhente ekstern kompetanse ved behov

² I originalteksten: «i klasserommet»

3.4 Dialogkonferanser

Nettverkssamlinger kan organiseres som *dialogkonferanser*. Kort oppsummert kan en si at en dialogkonferanse har følgende fire hoveddeler:

1. Erfaringsdeling: Møter med andres praksis ut ifra en forberedelsesoppgave
2. Teori, begreper og modeller: Faglig innlegg og bearbeiding av teori
3. Praksiseksempel: Slik gjør vi hos oss
4. Refleksjoner og nye ideer: Veien videre ved egen skole og i egen kommune

De siste åra har lærende nettverk og dialogkonferanser vært benyttet som ledd i utviklingsarbeid og ulike satsinger i skolesektoren i Ofoten.

3.5 Samspill mellom nivåer

Et godt samspill mellom ulike nivåer – kommune, skoleledelse og lærere – kan bidra til å styrke kvaliteten i utviklingsarbeidet. I lærende nettverk medvirker både skoleledere, skolefaglige rådgivere og kommunalsjefer. Det regionale samarbeidsforum skal opprettholde denne samarbeidsformen.

En avgjørende faktor blir å bevare tette koplinger mellom arbeidet i skoleledernettet og arbeidet ute på hver enkelt skole. Her spiller skolelederne en sentral rolle. Samtidig kan dette styrkes ved at kommunen er tett på.

4. Utviklingsplan – en plan under arbeid

4.1 Årlige utvikling (vises også til pkt. 4.2 som viser planlagte og gjennomførte tiltak)

- 2017

2017 gikk til oppstart av satsingen. Det har vært nødvendig å gjøre oss bedre kjent med Meld. St. 21 (2016-2017) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen. Samtidig har det vært nødvendig å avklare hvilke kommuner som ønsker å samarbeide om satsingen.

Høsten 2017 ble brukt til å etablere rammer og struktur, og å nedfelle en foreløpig plan for skoleutviklingen i Ofoten 2018 – 2022. Planlegging har foregått i nettverk i den hensikt å lære i samhandling over tid. Formålet med nettverket er å styrke den skolefaglige kompetansen i regionen gjennom et forpliktende samarbeid og lære gjennom en blanding av teori og praksis. Samlingene har vært organisert som dialogkonferanser der det legges vekt på at deltakerne skal være aktive i drøftinger og framlegg knyttet til planleggings- og utviklingsarbeidet.

RKK Ofoten har tilrettelagt samlingene og samordnet kontakten mellom nettverket, styringsgruppa og samarbeidspartnere som Nord universitet, PPT Ofoten og Fylkesmannen i Nordland.

- 2018

Våren 2018 har hovedsakelig vært brukt til kartlegging og analyse av samarbeidskommunenes behov for kompetanseutvikling. I tillegg har det vært jobbet med videreutvikling av plan for skolebasert kompetanseutvikling, og organisering/ forankring av arbeidet.

Det vises til skoleforum 19. april 2018. Gjennom kartleggingen og analysearbeidet fremkommer det at samarbeidskommunene har stort diversitet når det kommer til styrker, satsingsområder og fremtidige behov i sine skolene. Etter at det er sagt, ser vi også mange fellestrekk. Det er ønskelig å jobbe videre med noen av de nåværende satsingsområdene, samtidig som det defineres nye behov og nye satsingsområder.

Alle skolene vil satse videre på utvikling av gode og inkluderende læringsmiljø, men bruk av metoder og verktøy vil variere. I tillegg er det også diverse satsinger innenfor grunnleggende ferdigheter og faglig kompetanse. Språkløype nevnes av noen skoler. Ballangen kommune kommer til å ha fokus på realfagsatsing. Det er enighet om at det er nødvendig med en ny satsing på Vurdering for læring, noe regionen må prioriteres.

Følgende satsinger gjelder flere skoler/ kommuner.

Fagfornyelsen

Arbeidet med å fornye Kunnskapsløftet er i gang. Målet er å styrke utviklingen av elevenes dybdelæring og forståelse. Verdigrunnlaget skal løftes fram i læreplanene, og elevene skal, blant annet, jobbe tverrfaglig med demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring. Dagens fag skal beholdes, men innholdet skal fornyes. Kritisk tenkning og refleksjon vil bli en viktig del av hva elevene skal lære i skolen. I tillegg skal de praktiske og estetiske fagene styrkes. Det er ønsket om mer kreativitet i skolen og at elevene skal lære på nye måter.

Følgende områder blir prioritert i fagfornyelsen:

- Dybdelæring
- Tverrfaglige temaer
- Kjerneelementer i fag

Ballangen kommune har igangsatt en satsing på realfag også som en del av arbeidet med fagfornyelsen. De ønsker å jobbe i nettverksgrupper for realfag knyttet til Fagfornyelsen, med spesiell tanke på overganger i skolen, barnehage-skole, småtrinn-mellomtrinn, mellomtrinn-ungdomstrinn.

Skolene i regionen ser at det blir viktig å forberede seg til Fagfornyelsen og at det kan være hensiktsmessig å arbeide med støtte fra Nord universitet. Skolene ville få et bra fundament for videre arbeid hvis de f. eks allerede nå kunne ha jobbet med de prioriterte områdene, den overordnede delen av læreplanen og realfag.

Vurdering for læring

Skolene i regionen har hatt fokus på vurdering for læring i mange år. Grunnskolene har deltatt i den nasjonale VFL satsingen som begynte i 2010 og rektorene uttrykker at dette var noe av det beste de har deltatt i. Likevel viser det seg at det er viktig å vedlikeholde og videreutvikle slikt arbeid. Skolenes kartleggings- og analysearbeid viser at det behov for å jobbe videre med vurderingsarbeidet. I tilsynet ved Skistua skole i Narvik kommune ang. elevenes utbytte av opplæringen, kommer det frem at flere punkter ang. vurderingsarbeid må forbedres. Rektorene i Narvik, Ballangen og Tysfjord tok for seg tilsynsrapporten og det viser seg at mange av forbedringspunktene er felles for alle kommunene. I skoleforum kommer det frem at det er et felles behov for grunnskolene og videregående skole å utvikle vurderingsarbeidet.

Utviklingsarbeidet vil sikte mot alle de tre overordnede målsettingene, slik at vårt arbeid med vurdering for læring bidrar til at

Elevene har et godt og inkluderende læringsmiljø.

Elevene mestrer grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse.

Flere elever og lærlinger gjennomfører videregående opplæring.

I satsingen med vurderingsarbeidet har vi behov for bidrag og støtte fra Nord Universitet. Vi har behov for hjelp med å strukturere, organisere og gjennomføre skolebasert kompetanseutvikling ang. Vurdering for læring.

Analysearbeid

Det er en forutsetning i arbeidet med skolebasert kompetanseutvikling at behovene er definert på bakgrunn av analysearbeid. En slik fremgangsmåte gir arbeidet en større validitet. Analysearbeid har vært utøvd i varierende grad, og på forskjellig måte, blant kommunene i regionen. I dag har skoler store datamengder og utallige måter som dataen kan analyseres på. Det nevnes bl.a resultater fra kartleggingsprøver, nasjonale prøver, eksamen og elevundersøkelsen. I tillegg nevnes det Tilstandsrapport, Ståstedsanalyse, RefLex og mange flere IT-løsninger som kan samle og sammenligne data. Det fremkommer at skolene har noe fokus på analysearbeid, men at det varierer hva man har fokus på og hvilke data og verktøy som brukes. Det oppleves også at fokus i større grad er på individ (elev) og i mindre grad på skoleutvikling.

Region har et behov for å forbedre sitt analysearbeid, spesielt i forhold til skoleutvikling. Vi har behov for å utvikle systematiske og strukturerte analysearbeid som kan gi grunnlag for god strategisk utvikling i skolene fremover. I dette arbeid vil vi også har behov for støtte fra Nord universitet.

Læringsmiljø- Klasseledelse

Alle skolene i regionen har definert et behov for å jobbe videre med, og sette i gang tiltak ang., elevenes læringsmiljø. Klasseledelse og relasjonsledelse fremkommer som en faktor skolene mener er viktig å satse på

Olweus, LP, skolemiljø og krenkelser (nettbasert opplæring - Evenes og Ballangen)

- LP

Skolene i Narvik og Evenes har jobbet med LP i mange år. Narvik har fra skoleåret 2017/18 jobbet med en revitalisering av LP. Skolene har igjen satt fokus på LP-arbeidet. Skolelederne har gjennomført en kompetansepakke ang. analyse og bruk av læringsresultater. Skolene i Narvik kommer til å satse videre med LP i årene framover og vil bl.a. gjennomføre en kompetansepakke ang. klasseledelse/relasjonsledelse med alle lærere i kommunen. PPT har hatt en veiledende rolle, og organiserer innføringskurs i LP for nyansatte lærere hver høst. LP-arbeidet støttes av SePu ved Høgskolen i Innlandet.

- Olweus

Mange skoler i regionen har i en årrekke jobbet med antimobbeprogrammet Olweus. I 2018 er det inngått ny avtale med Olweusgruppen (Regionalt kunnskapssenter for barn og unge) om utprøving av en ny implementeringsmodell fra skoleåret 2018/19. Narvik kommune, Ballangen kommune, Tysfjord kommune og to Montessoriskoler har takket ja til denne satsingen.

- Skolemiljø og krenkelser

Ballangen og Evenes kommune har meldt seg på nettkurset som er arrangert av Høgskolen i Innlandet. Nettkurset har som formål å utvikle kompetanse på skoler og hos skoleeier slik at elevene får oppfylt sin rett til et trygt og godt skolemiljø. Gjennom kurset videreutvikler deltakerne både sin individuelle kompetanse og skolens kollektive kompetanse.

Slik det fremkommer ovenfor er det allerede eksterne kompetanseinstanser involvert i flere av tiltakene. Det er likevel ønskelig å vurdere hvordan Nord Universitet kan involveres i arbeidet med læringsmiljø og klasseledelse.

Felles fagdag for alle skolene i regionen

Narvik kommune og Narvik videregående skole har inngått et samarbeid om en felles fagdag. Samarbeidet er grunnlagt i samarbeidsavtalen om økt gjennomføring. Etter en vellykket felles fagdag i 2016 planlegges det en ny fagdag i november 2018. Denne gangen inviteres alle kommunale, private og fylkeskommunale skoler i samarbeidskommunene til å delta. Fagdagen omhandler undervisning, relasjoner, dybdelæring, motivasjon, digital kompetanse og psykisk helse. I tillegg skal dagen øke skolenes kjennskap til hverandre og til de forskjellige skoleslagene. Innhold i fagdagen tar utgangspunkt i en behovskartlegging sendt ut til alle lærere i grunnskole og videregående skole. Det planlegges å gjennomføre slike fagdager annen hvert år for alle skolene i regionen.

IKT - Digitale ferdigheter

Alle skolene i regionen påpeker viktigheten av å fortsette utviklingen av digitale ferdigheter, og de har planer for hvordan dette skal ivaretas. Felles for flere skoler og kommuner er utvikling av Google-verktøy. I Narvik kommune har Google-Chromebook og bruk av verktøyene innenfor Google Education bidratt til et stort fremskritt i jobben med å øke elevenes digitale kompetanse. Ballangen kommune og Tysfjord kommune kommer også til å satse på Google i årene fremover.

Lesing

Flere skoler har/har hatt lesing som satsningsområde. Arbeidet har foregått gjennom UiU. Noen skoler jobber enten med-, eller planlegger å komme i gang med, Språkløype.

Organisering av arbeidet og tiltak 2018.

Arbeidsgruppe

Det opprettes en arbeidsgruppe til å forberede og koordinere tiltak. Forslag til sammensetning er to fra styringsgruppen, en ressurslærer (frikjøpes i 10%), en skoleleder og en fra PPT.

Fagfornyelsen som overordnet tema

Det vurderes som hensiktsmessig at regionens arbeid med skolebasert kompetanseutvikling også i kommende periode holder fokus på den kommende læreplanen.

Skoleforum

Det skal gjennomføres minst to skoleforum per år. Våren 2018 ble det avholdt to møter, som hovedsakelig ble brukt til kartlegging og analysearbeid for å definere regionens behov for skolebasert kompetanseutvikling. Høsten 2018 er det planlagt et utvidet skoleforum. Dag 1 vil vi delta på Udirs *Vurdering for læring - den viktige veien videre* konferansen, som arrangeres i Tromsø 18. september. Her vil man kunne få med seg de siste erfaringene som er gjort i Udirs VFL-satsing sett i sammenheng med Fagfornyelsen. Dag 2 er det tenkt at Nord universitet legger opp til en dag som tar for seg lærende nettverk, skoleutvikling med Fagfornyelsen og Vurdering for læring som bakteppe.

I 2019 vil det arbeides videre med Fagfornyelsen, Vurdering for læring, skoleutvikling, tidlig innsats og øvrige satsinger.

Ressurslærere- lærende nettverk i vurdering for læring

Vurdering for læring er identifisert som et prioritert felles behov for kompetanseutvikling for alle skolene i regionen. I denne forbindelsen er det ønske om å bruke Nord universitet som en pådriver i arbeidet. Vi ønsker å opprette et lærende nettverk bestående av ressurslærere fra alle skolene som skal jobbe med Vurdering for læring med fokus på Fagfornyelsen. Vi ser for oss at nettverket kommer i gang ved skolestart 2018/19 og møtes 8 ganger i løpet av skoleåret. Nord universitet deltar på fire av nettverksmøtene. Det avsettes ressurser tilsvarende en time i uken, fra prosjektets midler, som skolene kan bruke til frikjøp av lærere. Det forventes at de to private skolene dekker denne kostnaden selv som deres egenandel.

Vi ser for oss at nettverket vil kunne ta til seg ny kunnskap, utveksle erfaring og legge strategier for videre arbeid på den enkelte skolen. Etter at nettverket etableres i 2018 vil nettverket selv analysere og identifisere videre behov for kompetanse. I denne fasen vil det være hensiktsmessig at Nord universitet bidrar med kompetansehevingstiltak ute på skolene.

Nettverk for fagveiledere i spes.ped

Høsten 2018 satte PPT i gang et lærende nettverk for spes.ped. veiledere for alle grunnskoler, både kommunale og private. Nettverket følger temaene fra Skoleforum, vinklet mot spesialundervisning. PPT har en koordinerende rolle. Nettverket møtes fire ganger i løpet av skoleåret. Nettverket har

organisert faglige kurs, og har vært behjelpelig i kommunens arbeid med å kartlegge skolenes praksis rundt elever som har dysleksi.

Analysearbeid

I løpet av 2018 skal det ,i samarbeid med Nord universitet, planlegges hvordan regionen kan arbeide med mer systematisk og strukturert analysearbeid. I første omgang tas dette opp i arbeidsgruppen. Her igjen ønsker vi å knytte dette arbeidet opp mot Fagfornyelsen.

Fagdag 2018

Arbeidsgruppen, som jobber mot den felles fagdag for grunnskole og videregående skole i regionen, fortsetter sitt arbeid frem til dagen gjennomføres i november 2018. Det avsettes midler til dagen.

Øvrige satsinger

Satsinger ang. læringsmiljø og klasseledelse, IKT-digitale ferdigheter og lesing fortsetter som planlagt på den enkelte skole eller i den enkelte kommunen. Satsingsområdene vil kunne tas inn som tema i skoleforum slik at skolene får utveksle erfaringer.

- 2019

Arbeidet i 2019 fortsetter og organiseres i stor grad på samme måte som i 2018. Samarbeidsavtalen med Nord universitetet er i full drift. Skoleforum er utvidet til å inkludere ressurslærere også. Styringsgruppen fortsetter. Arbeidsgruppen er igangsatt. Ressurslærernetverket pågår. Nettverkene har i stor grad fokus rettet mot Fagfornyelsen. Vurdering for læring er i fokus, men i mindre grad enn opprinnelig planlagt. I stedet har skolene jobbet for å få en grundig forståelse av den Overordnede delen av Fagfornyelsen og kjerneelementer som elevmedvirkning, dybdelæring og skolekultur.

I 2019 jobbes det også ut mot enkelte skoler. Håkvik og Beisfjord skole, jobber sammen med Nord universitet med selvdefinerte skolebaserte tiltak. Frydenlund skole, som er en større skole, får også veiledning fra Nord universitet. Respektive kontaktpersoner ved PPT deltar på veiledningsøktene som skolene har med Nord universitet.

Analysearbeidet, som var planlagt i 2018, er ikke kommet i gang. Det må vurderes, og planlegges, om det er realistisk å jobbe med dette i 2019.

- 2020

Arbeidet i 2020 fortsetter, og det organiseres i stor grad på samme måte som tidligere. Samarbeidsavtalen med Nord universitet er i full drift. Skoleforum er utvidet til å også inkludere ressurslærere. Arbeidsgruppen er igangsatt. Ressurslærernetverket pågår. Lærende nettverk for spes.ped. veiledere for alle grunnskoler er i full drift og de skal, i tillegg til nettverkssamlinger, avholde kurs for matematikkvansker.

Nettverkene har i stor grad fokus rettet mot Fagfornyelsen. Vurdering for læring er i fokus, men i mindre grad enn opprinnelig planlagt. Skolene jobbet for å få en grundig forståelse av den Overordnede delen av Fagfornyelsen og kjerneelementer som elevmedvirkning, dybdelæring og skolekultur. De har jobbet godt med Udirs kompetansepakken ang. Fagfornyelsen og det planlegges å arbeide med dette ut skoleåret 20/21.

I 2020 fortsetter vi med skolebaserte tiltak. Håkvik og Beisfjord skole jobber sammen i samarbeid med Nord universitet. Frydenlund skole jobber også med veiledning fra Nord universitet. Ved årets slutt er disse skolene ferdige med oppfølgingen fra Nord universitet. Nye skoler står for tur fra januar 2021.

Vi har fortsatt behov for å jobbe bedre med analysearbeid, men sliter med å finne rom til dette.

All skoleaktivitet har i store deler av 2020 vært preget av Coronaviruset. Det har også satt preg på vårt DEKOM-arbeidet. Ressurslærernetverket i vår måtte avlyses. Skolenes arbeid med Fagfornyelsen går saktere. Skolebaserte tiltak er blitt utsatt. Rådgivernetverket måtte avlyse sin samling i vår.

Det var planlagt en felles Fagdag for alle lærere ved grunnskolen og videregående skole i regionen i november 2020. Denne Fagdagen er nå utsatt til neste skoleår. I tillegg er det usikkerhet rundt muligheten for å gjennomføre flere tiltak som er planlagt for høsten.

Styringsgruppen er konstituert på nytt etter kommunereformen. Styringsgruppen består av rådmannens representant fra Evenes (rektor Karstein Johnsen), kommunalsjef Oppvekst Narvik kommune (Tommy Eide) og Hovedtillitsvalgt Utdanningsforbundet (Anita Warem Pettersen). Skolefaglige rådgivere i Narvik kommune administrerer møtene i styringsgruppen. Rådgivere fra begge kommunene deltar i styringsgruppemøtene som faglig støtte.

